

GÜMRÜK BİRLİĞİNDEN DOĞAN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİMİZ

Cengiz M. Batıgün

Türk Standardları Enstitüsü

Avrupa Toplulukları ile İlişkiler Müdürü

ÖZET

Türkiye ve AT arasında tesis edilmekte olan Gümrük Birliği çerçevesinde sınai malların serbest dolaşımı konusunda Türkiye'nin üstlendiği yükümlülükler 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın 2. Bölümü'nün 7-11. Maddelerinde yer almaktadır. Bu maddeleri Ankara Anlaşması (1963) ve Katma Protokol (1973) ve Roma Anlaşması çerçevesinde doğru olarak yorumlanması gerekmektedir. Buna ek olarak ülkemizde son yıllarda yapılan toplantı ve yayınlarda ihtiyari alanda yer alan 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nda işbirliğinin önemi vurgulanan standardizasyon, metroloji ve kalibrasyon, laboratuvar, belgelendirme ve akreditasyon hizmetlerinin hukuken Gümrük Birliğiyle ilişkili kılınmamakla birlikte, yükümlülüklerimiz olan alanlar olarak tanıtılması; doğru kararların alınmasını ve uygulanmasını ve özellikle mevzuat uyumunu aksatan ve hatta engelleyen bir hüviyet kazanması, doğru bir yönlendirmenin yapılarak, bir görüş birliğinin sağlanmasını zaruri hale getirmiştir. Bu çalışmada yukarıda belirtilen çerçevede mevzuat ve ihtiyari hizmet alanları arasındaki farklar ve AT mevzuatıyla bu uygulamaların birleştiği alanlar kısaca incelenmiş ve yükümlülüklerimiz, haklarımız ve alınması gereken tedbirler konusunda görüşlerimiz açıklanmıştır.

ÖZGEÇMİŞ

1957 yılı Ankara doğumludur. Üniversite öğrenimini Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fizik Bölümünde 1981 yılında tamamladıktan sonra kısa bir süre Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Plazma Fiziği Laboratuvarında çalışmış, bunu takiben Yüksek Lisans çalışmasını Amerika Birleşik Devletlerinde SIT'de tamamlamıştır. Yüksek Lisans çalışmasını tamamladıktan sonra, aynı ülkede MURR Araştırma Laboratuvarında 2 yıl çalışmıştır. Askerlik görevini tamamladıktan sonra 1988 yılında Türk Standardları Enstitüsü Araştırma Planlama ve Koordinasyon Dairesi Başkanlığında göreve başlamıştır.

1989 yılından itibaren Türkiye AT Mevzuat uyum çalışmalarında aktif görev almış, Avrupa Komisyonu Sınai Politikalar Genel Müdürlüğünde (DG III) mevzuat uyumu konusunda staj yapmış ve 1991 yılında Türk Standardları Enstitüsü AT İle İlişkiler Müdürlüğüne atanmıştır. Halen bu görevi yürütmekte olup TSE'yi Avrupa Standardizasyon Kuruluşları nezdinde temsil görevleri yanında, DPT tarafından ihdas Türkiye AT Sınai Mevzuat Uyumu Alt Komitesinin Başkan Yardımcılığı görevini yürütmektedir.

Gümrük Birliği çerçevesinde Türkiye'nin yükümlülüklerinin tam anlamıyla neler olduğunun tespiti açısından Ankara Anlaşması ve Katma Protokolün malların serbest dolaşımıyla ilgili bölümlerinin, Roma Anlaşmasının özünün ve bu çerçevede imzalanan 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararının hukuki nosyonunun iyi anlaşılması gereklidir.

Yapılması gerekenlerin tespiti açısından ise tamamen ihtiyari alanda yer alan ve sınai mal ve hizmetlerin kalitesini ilgilendiren metroloji ve kalibrasyon, standardizasyon, laboratuvar, belgelendirme, akreditasyon hizmetlerinin tabi oldukları özel kriterlerin iyi anlaşılması zaruridir.

AT hukuk düzeni ve Dünya Ticaret Örgütü, "Ticarette Teknik Engellerin Kaldırılmasıyla" ilgili Anlaşma, sınai malların ve ürünlerin piyasaya arzıyla ilgili temel kriterleri insan can güvenliği ve sağlığının korunmasıyla sınırlamıştır. Bu çerçevede hayvan ve bitki stoklarının korunması, çevrenin korunması gibi kriterler yine insan can güvenliği ve sağlığının korunmasına yönelik unsurlardır. Bu hukuk sistemleri açısından ihtiyari alanları ilgilendiren düzenlemeler mevzuatın asgari gereklerini yerine getiren sınai malların veya hizmetlerin piyasaya arzını kısıtlayamaz. Ancak tüketici veya müşteri, ekonomik durumu veya ihtiyaçları çerçevesinde kendisine piyasada sunulan mallar ve hizmetler arasında tercihte bulunmak konusunda tamamen serbesttir ve tercihini belli bir yönde kullanmak hususunda zorlanamaz.

Bu hususlar aşağıda verilen, 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararının 2. Bölümünün 7-11. Maddelerinde son derece anlaşılır bir şekilde kaleme alınmıştır.

Madde 7

5.ve 6. maddelerin hükümleri, kamu ahlakı, kamu düzeni veya kamu güvenliği; insanların, hayvanların ve bitkilerin hayatı ve sağlığının korunması; sanatsal, tarihsel ve arkeolojik değere sahip ulusal varlıkların veya sınai ve ticari mülkiyetin korunması gerekçeleriyle malların ithaline, ihracına veya transit geçişine getirilecek yasaklamalara veya kısıtlamalara engel teşkil etmeyecektir. Ancak, bu yasak ve kısıtlamalar, Akit Taraflar arasındaki ticarete keyfi bir ayırım vesilesi veya gizli bir kısıtlama aracı olarak kullanılmayacaktır.

Madde 8

- 1. Türkiye, Kararın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl içinde, ticaretteki teknik engellerin kaldırılması ile ilgili Topluluk hukuki vasıtalarını kendi iç mevzuatına dahil edecektir.*
- 2. Bu vasıtaların listesi ve Türkiye tarafından uygulanmalarıyla ilgili düzenlemelerin detayları bu Kararın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Ortaklık Konseyi Kararı ile belirtilecektir.*
- 3. Bu hüküm, bu Kararın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren geçerli olmak üzere, özel önem atfedilen Topluluk vasıtalarının Türkiye tarafından uygulanmasına engel teşkil etmez.*
- 4. Taraflar, standardizasyon, ölçme ve kalibrasyon, kalite, akreditasyon, test ve belgelendirme alanlarında aralarında etkili bir işbirliğinin sağlanmasının önemini vurgularlar.*

Madde 9

Türkiye, bir malın ticaretindeki teknik engellerin kaldırılması için gerekli Topluluk hukuki vasıta veya vasıtalarının hükümlerini yürürlüğe koyduğu takdirde, bu Kararın hükümlerinin uygulanmasına halel getirmeksizin taraflar arasında o malın ticareti söz konusu Topluluk vasıtalarında belirlenen şartlara göre yapılır.

Madde 10

1. Bu Kararın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ve Türkiye'nin 9.maddede adı geçen hukuki vasıtalara uygulamaya koyması için gereken süre içinde, Türkiye, Topluluktan gelen ve söz konusu mallarda aranacak koşulları belirleyen Topluluk Direktiflerine uygunluğu belgelenmiş olan malların kendi topraklarında piyasaya sürülmelerine veya hizmete sunulmalarına engel olmaktan kaçınacaktır.

...

Madde 11

Türkiye'nin 9.ncu maddede belirtilen hukuki vasıtaları uygulamaya koyması için gereken süre boyunca, Topluluk, sanayi ürünlerinin Topluluk mevzuatı ile uygunluğunun değerlendirilmesinde Türkiye'de uygulanan prosedürleri geçerli kabul edecektir, ancak, bunun için, söz konusu prosedürlerin Topluluk mevzuatına uygun olması şartı aranacak ve motorlu araçlar ile bunların römorklarına dair 70/156/EEC sayılı ve 6 Şubat 1970 tarihli Konsey Direktifi ve bu Direktife en son 92/53/EEC sayılı 18 Haziran 1992 tarihli Konsey Direktifi ile getirilen değişikliklerin Türkiye'de uygulanması gereklidir.

Bu Maddelere göre uyum çalışmaları çerçevesinde Türkiye'nin Ortaklık Konseyi Kararının yürürlüğe girişini takiben 5 yıl içinde Ticarete Teknik Engelleri kaldırmaya yönelik AT mevzuatının kendi mevzuatına uyumlaştırılması gerekmektedir (Madde 8.1). Bu husus ticaretin önündeki en önemli engellerden birisi olan teknik mevzuat engelinin Türkiye ve AT arasında ortadan kaldırılmasını sağlayacak önemli bir adımdır. Türkiye'nin hangi konularda düzenleme yapacağı ise 8. Maddenin 2. Bendi çerçevesinde hazırlanan ve 21 Mayıs 1997 tarihinde 97/2 sayılı AT Resmi Gazetesinde Yayınlanan listede belirtilmektedir. Bu listede 273 AT Direktifi, 13 AT Regülasyonu ve 73 adet Karar, Tavsiye Kararı ve Avrupa Komisyonu tebliği ana başlıklar olarak 33 civarında sektör altında toplanmıştır (EK I). Bu çerçevede Türkiye'de en az 200 civarında yeni mevzuat düzenlemesinin yapılması gerekeceği tarafımızca tahmin edilmektedir. Ticareti yapılan malların yaklaşık % 18'ini ilgilendiren ve kapsamına giren mallarda CE işaretinin taşınmasını öngören 19 Yeni Yaklaşım Politikası Direktifinden 17 tanesi listede yer almaktadır (EK II). Yani malların serbest dolaşımını ilgilendiren konular CE işaretiyle kısıtlı değildir. Buna ek olarak, AT'nin Akreditasyon Konseyine yönelik bir mevzuatı bulunmadığından bu alanda bir mevzuat uyumu öngörülmediği görülmektedir.

Bu noktada Ankara Anlaşması ve Katma Protokol ile Roma Anlaşmasının özünün tarafların aralarındaki ticaret hacminin ve diğer alanlardaki ilişkilerinin artırılması, bu yolla refah düzeyinin yükseltilmesi olduğuna işaret etmekte yarar olduğu kanaatindeyim. Yani tarafların ortak iradesi çerçevesinde mevzuat uyumunun yapılmasının ana gayesi Ticaretin önündeki son derece önemli ve 1. Derecedeki engellerin ortadan kaldırılmasıdır. Bu engelin 1. Derecede önemli olmasının nedeni, mevzuatın asgari gereklerini yerine getirmeyen bir sınai malın veya hizmetin insan sağlığını ve hayatını tehdit edeceği gerekçesiyle piyasaya arzının, satılmasının ve hatta kullanılmasının yine mevzuatla kesinlikle yasaklanmış olmasıdır. Dolayısıyla taraflar bu engelin ortadan kaldırılması için ortak bir irade belirlemişlerdir. Bununla birlikte bu iradenin hayata geçirilmesi konusunda hukuki açıdan bir zorlama söz konusu değildir. Başka bir deyişle Türkiye serbest ticaret yapmak istediği her alanda AT mevzuatını kendi iç hukuk sistemine dahil edip bu alanda serbest ticaret yapabilir. Diğer tarafta, sınai malların serbest dolaşımını istemediği alandaki ilgili düzenlemeyi yapmayabilir ve hatta uyumlu hale getirdiği bir mevzuatı değiştirerek ciddi bir

mevzuat engeli yaratabilir. Bu durumda taraflar bir araya gelerek sorunu çözmeye çalışacaklardır. Anlaşmazlık büyür ve anlaşmazlıkların bulunduğu alanlar artarsa bunun nihai neticesi ortaklığın bozulması olacaktır.

Bu husus Türkiye'nin yükümlülüklerinin ne olduğunun anlaşılması açısından son derece önemlidir. Başka bir deyişle yapılacak mevzuat uyum çalışmasının yönü, hacmi ve gücü Türkiye'nin AT ile yapmayı düşündüğü ticaretin yönü, hacmi ve gücü ile sınırlıdır. Türkiye'nin bunun haricinde bir yükümlülüğü bulunmamaktadır. Burada yükümlülüklerden ticaret hacminin yükseltilmesinde birinci derecede önemli olan ve bu önemin giderek artacağı yönündeki husus, taraflar arasında güvenin en üst düzeyde tesis edilmesidir.

Bu noktada Ortaklık Konseyi Kararının 2. Bölümünün 11. Maddesine dikkat çekmekte yarar bulunmaktadır. Bu madde geçiş dönemi sırasında, AT mevzuatına uygun yapılan uygunluk değerlendirmesi hizmetlerinin sonuçlarının, yani deney raporlarının ve belgelerin AT yetkilileri tarafından tanınmasını öngörmektedir. Bu maddede Türkiye'ye tanınmış önemli ve dikkate alınması gereken bir fırsat ve hak mevcuttur. Ancak bu konuda, motorlu araçlar sektörü Made 8.2'de öngörülen mevzuatın tamamı uygulamaya sokulana kadar bu uygulamanın haricinde bırakılmıştır. Geçiş döneminde, Türkiye'nin bu maddeyi ve gereklerini son derece iyi değerlendirerek azami ölçüde yararlanması ihracatı geliştirme çalışmaları açısından son derece yararlı olacaktır.

Mevzuat açısından yükümlülükler karşılıklı olarak yukarıda belirtilen şekilde çizilmişken 8. Maddenin 4. Bendinde tamamen ihtiyari sektörler olan metroloji ve kalibrasyon, standardizasyon, laboratuvar, belgelendirme ve Akreditasyon hizmetleri konusunda işbirliğinin önemine işaret edilmektedir. Bilindiği gibi Ticaretin önündeki diğer engeller bu konularda karşımıza çıkmaktadır ancak bu alanlar ihtiyaridir bu nedenle AT'de bu konularda ortak mevzuatla bir düzenleme yapılmamıştır. Ortak olarak yapılan düzenlemeler ihtiyari anlamda piyasa talepleri dikkate alınarak gerçekleştirilmektedir.

Metroloji ve kalibrasyon konusunda bilimsel, legal ve endüstriyel olmak üzere üç alanda hizmet verilmektedir. Ülkemizde legal ve endüstriyel kalibrasyon hizmetlerinin ihtiyaç duyduğu 1. Seviye kalibrasyon hizmetlerini vermekle TÜBİTAK'a bağlı Ulusal Metroloji Enstitüsü (UME) görevlidir. AT'nin legal metrolojiyle alakalı mevzuatı kapsamındaki hizmetlerle ilgili düzenlemeler ise Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın yetkisi alanındadır.

Endüstriyel kalibrasyon hizmetleri konusunda koordinasyon görevi ise 132 sayılı Kanun'un amir hükümleri gereği ve uluslararası anlaşmalarımız gereği TSE'ye tevdi edilmiştir. Sınai mal imalatında düzenli olarak uygun vasıfta ve talep edilen kalite seviyesinde imalat yapılabilmesi izlenebilir endüstriyel kalibrasyon hizmeti alınmak sureti ile mümkündür. UME endüstriyel kalibrasyon hizmeti veren diğer kuruluşlarla birlikte uluslararası seviyede izlenebilirliği sağlamakla yükümlü olan kuruluşumuzdur. Bu nedenle UME'nin vereceği 1. Seviye kalibrasyon hizmeti ülkemizdeki endüstriyel kalibrasyon laboratuvarları ve bunlardan hizmet alan laboratuvar ve sanayicimiz için son derece önemlidir.

Bugüne kadar, Türkiye'de ihtiyaç duyulan parametrelerde, UME tarafından uluslararası karşılaştırmaya dahil edilerek birinci seviye standard (etalon) seviyesi kazandırılmış milli standartların sayısı henüz arzu edilen seviyeye gelememiştir. Bu nedenle bu hizmetlerin büyük bir bölümü yabancı ülkelerden temin edilmektedir. Bu durum ise, laboratuvar hizmetlerindeki maliyeti zaman kaybı ve ek masraflar olarak artırmaktadır. Birinci seviye kalibrasyon hizmetlerinin tesisinin ve izlenebilirliğin temininin sonderece masraflı olması, bu alana ayrılan mali kaynakların yeterli

seviyede olup olmadığı sorusunu akla getirmektedir. Dolayısıyla bu konuda ciddi bir politika tespitine ihtiyaç bulunmaktadır.

Türkiye ve AT arasında işbirliğinin en önemli örneklerinden biri standardizasyon alanında gerçekleşmektedir. AT ülkelerinde, piyasa şartlarında bir mal mevzuatın gereklerini yerine getirse dahi piyasanın kabul ettiği standartlara uygun olmayan malın satış şansı, fiyatı uygun olsa bile son derece zayıftır. Bu gerçekten hareket ederek 1989 yılından itibaren Türk Standardları Enstitüsü bünyesinde yapılan çalışmalar neticesinde AT Standardizasyon Kuruluşları olan Avrupa Standardizasyon Komitesi CEN ve Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi CENELEC tarafından yayınlanan 5000'den fazla AT standardı bire bir olarak Türk Standardı olarak kabul edilmiştir.

Mevcut AT standartlarından 1400 adedi güvenlikle, bunlardan 1308 adedi ise temel güvenlik gerekleriyle yani CE işaretiyle alakalıdır. Bu standartlara uyum otomatikman AT mevzuatına uyumun ispat edilmesi için yeterlidir. Günümüzde AT standardizasyon çalışması bire bir izlenebilir haldedir. AT standartlarından sonra birinci derecede öncelik Uluslararası standartlara verilmektedir. Bu yaklaşım sanayicimizin önündeki en önemli ikinci engelin ortadan kalkmasını sağlamıştır. Mevzuat uyumu henüz yapılmadığı halde AT ülkelerine artan seviyelerde ihracat yapılabilmesinin temel nedenlerinden biride bu Politikamız olmuştur.

Belgelendirme hizmetleri bilindiği gibi mevzuatla ve ihtiyari alanla ilgili olmak üzere iki konuda verilmektedir.

Ihtiyari alanda verilen hizmetlerde, tanzim edilen belgenin alıcı nezdinde kabulü için **Güven** birinci unsurdur. Bu, TSE belgesi almaya hak kazanmış sanayicilerimizin yurt dışında bu belgeleri kullanarak ihracat yapabilmeleri, TSE'nin belgelendirme ve laboratuvar hizmetlerini yurtdışında tanıtmadaki çaba ve beceri kadar kendilerinin bu belgelere sahip çıkmalarına, tanıtımalarına ve ticari bağlantılarında talep etmelerine bağlıdır. Bugüne kadar elde edilen başarı büyük oranda TSE'nin gayretleriyle gerçekleşmiştir. Başarı seviyesinin yükseltilmesi ise sanayicimizin ve teknik konularda çalışan mühendislerimizin bu konudaki bilinçli davranış biçimleriyle artacaktır. Konumuz Gümrük Birliği ile sınırlı olduğundan bu konu üzerinde şu anda fazla durmak istemiyorum.

Mevzuatla ilgili belgelendirme konusunda ise, Türkiye'de uygulamada bulunan model, Avrupa ülkelerinin yarısından fazlasında milli seviyede mevcuttur. Bununla birlikte (Tablo 1-Bölüm 1-2) Ortak AT mevzuatı kapsamına giren konularda belgelendirme sistemi ve tanzim edilecek, belgeler mevzuatta tarif edildiğinden ve bu alanlarda görevlendirilen kuruluşlar mevzuat bazında AT Resmi Gazetesi'nde ilan edildiğinden, **uyum ve belgelerin geçerliliği** ancak ve ancak Türkiye'de AT mevzuatına uyum çalışmaları tamamlandıkça gerçekleşecektir.

Bu husus, Ortak AT mevzuatı kapsamında bir ürün için tanzim edilmesi gereken AT Tip İncelemesi belgesi kadar, mevzuat kapsamındaki bir malı imal eden bir işletme için tanzim edilen ve yine mevzuatta tarif edilen ve işletmede mevcut EN ISO 9000 Kalite Güvencesi Sisteminin sözkonusu mevzuatın gereklerini dikkate alındığına dair belge için de geçerlidir. Bu nedenlerle, TSE tarafından tanzim edilen belgelerin bu konularda geçersiz olduğunu iddia etmek, sadece konu hakkında ne derece bilgisiz olduğunun bir ifadesidir.

Laboratuvar hizmetleri ve belgelendirme hizmetleri sözkonusu olunca son yıllarda gündeme gelen bir diğer konu ise Akreditasyon hizmetleridir. Akreditasyon herşeyden önce anılan alanlardan birinde hizmet veren bir kuruluşun ISO ve IEC Rehber Dökümanlarına ve CEN/CENELEC tarafından kabul edilen EN 45000 standartlarına uygun faaliyet gösterip

göstermediğinin 3. Taraf bir inceleme yapılarak tespiti ve belgelendirilmesidir ve ihtiyari bir belgelendirme hizmetidir.

AT mevzuatında, belgelendirme kuruluşlarında ve laboratuvarlarda yeterlilik kriterleri verilmiş ve görevlendirmelerin bu kriterlere uygun kuruluşlar arasından yapılması zorunlu kılınmıştır. Ayrıca görevlendirme ve Avrupa Komisyonuna bildirim konusunda da her ülkenin milli otoriteleri yetkilendirilmiştir. Ancak mevzuatla ilgili konuda akreditasyon belgesi olan kuruluşlara bir kolaylık tanınarak milli otoriteler tarafından bir inceleme yapılmadan görevlendirilebilme hakkı tanınmıştır. Başka bir deyişle akreditasyon hizmetinin alınması konusunda Ortak AT mevzuatıyla bir zorunluluk getirilmemiştir. Yani AT ortak mevzuatı altında da **akreditasyon ihtiyari bir hizmettir.**

AT mevzuatı çerçevesinde görev alacak belgelendirme kuruluşlarında aranan kriterler her AT Direktifinde yer almaktadır. Akreditasyonla ilişki ise her Direktifte belirtilen hükümlerle sınırlıdır. Akreditasyon konusu her üye ülkenin tercihleri doğrultusunda kullanılmaktadır. Eğer Direktif özel olarak bu konuya temas etmiyorsa bu konuda herhangi bir zorunluluk yoktur. Bunun nedeni 15 AT ülkesinde bu tür hizmetleri veren 1000'den fazla belgelendirme kuruluşunun, 10000'den fazla laboratuvarın bulunmasıdır. Bu kuruluşlar arasında kamu kuruluşları ile birlikte çok sayıda özel belgelendirme kuruluşu ve laboratuvar bulunmaktadır. Kamuya ait kuruluşlar, eğer mevzuat kapsamındaki konular ilgi alanlarına giriyorsa ve yeterli imkanları varsa zaten bir inceleme şartı aranmadan görevlendirilmektedir, burada Devletin kamuya ait bir kuruluş lehine tercihini kullanması bütün taraflarca son derece doğal karşılanmaktadır. Problem özel kuruluşlarla ilgilidir, özel kuruluşlar görevlendirilirken özellikle teknik yeterlilik değerlendirilmesinin Akreditasyon sistemi tarafından yapılmasında fayda olduğuna inanılmakta ancak yeterliliğe haiz kuruluşlar arasında tercih Devlet tarafından yapılmaktadır. Yani tercih Milli otoritelere aittir.

Türkiye'de bazı çevreler, Milli Akreditasyon Konseyi'nin Kanunla kurulmasının bir zorunluluk, hatta AT mevzuatının bir gereği olarak ilan edip mevzuat uyumunun gerçekleştirilmesini ve bu yolla Türkiye'nin ortak AT mevzuatı konusunda belgelendirme kuruluşlarının bildirimini yapılmasını bilinçli veya bilinçsiz olarak engelleme gayreti içindedir. Bu yaklaşım ihracatımızın arzu edilen seviyeye ulaşmasını engeller niteliktedir.

Diğer tarafta, AT'de meydana gelen bu gelişmeleri başlangıcından beri çok yakından izleyen Türk Standartları Enstitüsü 1980'li yıllarda gündeme getirdiği projelerle ilk olarak Türkiye'de kalite altyapısının güçlendirilmesi, ikinci olarak özel teşebbüs olarak faaliyet gösterecek ve belgelendirme ve laboratuvar hizmetleri verecek kuruluşlara hizmet vermek amacıyla Akreditasyon sisteminin kuruluşuyla ilgili faaliyetlerde öncü rolünü üstlenmiştir. Bu son derece doğaldır, günümüzde akreditasyon konseyi bulunan ülkelerin büyük bir kısmında bu konuda milli standardizasyon teşkilatı öncü rolü üstlenmiştir.

Türkiye'de Akreditasyon'la ilgili çalışmalar 1987 yılında başlatılmış ve sonuçta, Laboratuvar hizmetleri ve ürün, kalite sistemleri, personel belgelendirmesi yapan kuruluşların akreditasyonunu yapmak üzere 6 Temmuz 1995 tarih ve 22335 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Yönetmelikle Yasal olarak tesis edilen Kalite ve Akreditasyon Milli Konseyi Kurulmuştur.

Diğer tarafta Milli Akreditasyon Konseyinin yönetmelikle değil Kanunla, kurulması gerektiği konusunda başlatılan tartışma, kurulan Konseye güveni sarsacak nitelikte başlatılmış, hatta bu tartışma Avrupa Komisyonu yetkililerini ve akreditasyon kuruluşlarını içine alacak seviyede genişletilmiştir. Neticede, bu tartışmayı başlatan çevreler tarafından, bu güne kadar yapılan ve ISO ve IEC Rehber Dökümanlarına ve CEN/ CENELEC tarafından kabul edilen EN 45000 standartlarına uygun tesisi için sarfedilen yoğun çaba ve sonuçları dikkate alınmamaya

çalışılmaktadır. Halbuki yapılan çalışmaların sağlıklı olarak yürümesi Türkiye’de Akreditasyon hizmetlerine bir derinlik ve tecrübe kazandırarak, ülkemizde bizler için son derece değerli kadroların yetişmesini ve mevcut laboratuvar ve belgelendirme sistemlerinin bu konularda yeterli tecrübeyi kazanmasını temin edecek kalite ve yeterliliktedir.

Sonuç olarak, akreditasyon konusunda bütün karar ve uygulama yetkilerini üzerinde toplayan bir icra heyetine bırakan ve uluslararası akreditasyon kriterleri ve temayüllerini bir kenara iten, bir Konseyin tesisine yönelik olduğu iddea edilen ancak pratikte bir Konseyin değil bir genel kurulun mevcut olduğu bir kanun tasarısı TBMM Başkanlığına sunulmuş ve ilgili Komisyona görüşülmek üzere sevk edilmiştir.

Akreditasyon birden fazla belgelendirme kuruluşunun ve laboratuvarın aynı anda ve aynı konularda faaliyette bulunduğu piyasalarda özellikle özel kuruluşlar açısından hayati öneme sahip ihtiyari bir belgelendirme hizmeti olduğuna göre serbest piyasa ekonomisinin bir gereğidir. Türkiye bu konuda geldiği nokta itibarıyla her zamankinden daha fazla bir seviyede, bir görüş birliğinin tesisine ihtiyaç duymaktadır.

Bu değerlendirmeler dikkate alınarak, konuyla ilgili fert, uzman, mühendis, sanayici ve kamu kurum ve kuruluşlarının üzerine düşen **tek yükümlülük**; Gümrük Birliği ve DTÖ gerekleri çerçevesinde bilinçli olmak ve Türkiye’nin çıkarlarını koruyacak politikaların tesisini ve uygulanmasını sağlamaktır.

EK II

1/95 Ortaklık Konseyi Kararı'nın 8.2 Maddesi Çerçevesinde Yayınlanan Listedeki Ana Konu Başlıkları Döküman Sayıları

	Direktif/Regülasyon	Karar/Tebliğ/Tavsiye Kararı
Motorlu Araçlar	45	2
Tarım ve Orman Traktörleri	23	
Kaldırma ve Yükleme Araçları	5	
Ev Aletleri	4	
Gaz Yakan Cihazlar	3	
İnşaat Alanları ve Ekipmanları	10	2
Diğer Makineler (Çim Biçme-gürültü)	1	
Basınçlı Kaplar	8	
Ölçme Aletleri	27	19
Elektrikli Malzemeler	16	9
Tekstil	4	2
Gıda Maddeleri	52	7
Tıbbi Ürünler	13	5
Gübreler	7	
Tehlikeli Maddeler	18	
Kozmetikler	7	
Çevrenin Korunması	7	
Bilgi Teknolojisi, Telekomünikasyon ve Veri İşleme	1	6
Teknik Engellerin kaldırılması Konusunda Genel	4	8
Malların Serbest Dolaşımı Genel	0	2
İnşaat Malzemeleri	1	1
Şahsi koruma teçizatı	1	3
Oyuncaklarda Güvenlik	1	3
Makineler	1	3
Tütün	2	
Enerji	1	
Alkollü İçkiler	6	
Kültürel Mallar	1	
Sivil Amaçlı Patlayıcılar	1	
Tıbbi Cihazlar	1	
Gezi Tekneleri	1	
Kristal Cam	1	
Ayakkabıların Malzemelerinin Etiketlenmesi	1	

EK I -Piyasaya Arzedilecek (Geçiş dönemi sonunda CE işareti taşıması zorunlu olan) Mamulleri İlgilendiren Uyumda Yeni Yaklaşım Direktifleri:

Direktif	Ref. No	Resmi Gazete no ve tarihi	Yürürlüğe giriş Tarihi	Geçiş Dönemi için son Tarih	EN Sayısı	PrEN Sayısı	TS Sayısı
1 LVDAÇak Gerilim Direktifi (Elektrikli Cihazlar) ¹	73/23/EEC 93/68/EEC	L77, 26/3/73 L220, 30/8/1993	21/8/74 1/1/95	uygulanmıyo r 31/12/96	647	-	647
2 Basit Basınçlı Kaplar (Azot, Oksijen) ²	87/404/EEC Değişiklik 90/488/EEC 93/68/EEC	L220, 8/8/87 L270, 2/10/90 L220, 30/8/1993	1/7/90 1/1/95	1/7/92 31/12/96	31	9	31
3 Oyuncakların Emniyeti ²	88/378/EEC Ek düzeltme 93/68/EEC	L187, 16/7/88 L281, 14/10/88 L220, 30/8/1993	1/1/90 1/1/95	uygulanmıyo r 31/12/96	6	-	6
4 İnşaat Malzemeleri ²	89/106/EEC 93/68/EEC	L40, 11/2/89 L220, 30/8/1993	27/6/91 1/1/95	henüz tespit edilmedi- 31/12/96	150	259	150
5 EMCElektromagnetik Uygunluk ²	89/336/EEC Değişiklik 92/31/EEC 93/68/EEC	L139, 23/5/89 L126, 12/5/92 L220, 30/8/1993	1/1/92 - 1/1/95	31/12/95 uygulanmıyo r 31/12/96	92		92

6	Makine Emniyeti ²	89/392/EEC düzeltilme Değişiklikler 91/368/EEC ve 93/44/EEC (insan asansörleri ve emniyet komponentleri) 93/68/EEC	L183, 29/6/89 L296, 14/10/89 L198, 22/7/90 L175, 19/7/93 L220, 30/8/1993	1/1/93 1/7/93 1/1/93 1/7/94 1/1/95 1/1/95	31/12/94 31/12/94 31/12/94 1/12/96 1/12/96 31/12/96	119	260	119	119
7	Şahsi Koruma Teçhizatı ²	89/686/EEC Değişiklik 93/95/EEC 93/68/EEC	L399, 30/12/89 L276, 9/11/93 L220, 30/8/1993	1/7/93 - 1/1/95	30/6/95 uygulanmıyo r 31/12/96	133	51	133	133
8	Otomatik Olmayan Tartı Aletleri ²	90/384/EEC Düzeltilme 93/68/EEC	L189, 20/7/90 L258, 22/9/90 L220, 30/8/1993	1/1/93 1/1/95	31/12/94 31/12/96	1	-	1	1
9	Vücuda Yerleştirilebilen Aktif Tıbbi Cihazlar ²	90/385/EEC 93/68/EEC	L189, 20/7/90 L220, 30/8/1993	1/1/93 1/1/95	31/12/94 31/12/96	22	2	22	22
10	Gaz Yakan Cihazlar ²	90/396/EEC 93/68/EEC	L196, 26/7/90 L220, 30/8/1993	1/1/92 1/1/95	31/12/95 31/12/96	24	50	24	24

11	Telekomünikasyon Terminal Ekipmanları ²	91/263/EEC 93/68/EEC 93/97/EEC	L128, 23/5/91 L220, 30/8/1993 L290, 24.11.93	6/11/92 1/1/95 1/05/95	uygulanmıyo r 31/12/96 uygulanmıyo r	7	-	-
12	Sıvı ve Gaz Yakıt Kullanan Sıcak Su Kazanları (4 - 400 kW verimlilik) ²	92/42/EEC 93/68/EEC	L167,22/6/92 L220, 30/8/1993	1/1/94 1/1/95	31/12/97 31/12/96	1	-	1
13	Tıbbi Cihazlar ²	93/42/EEC 93/68/EEC	L169,12/7/93 L220, 30/8/1993	1/1/95 1/1/95	13/6/98 31/12/96	52	96	52
14	Sivil Amaçlı Patlayıcı Maddeler	93/15/EEC	L121, 5/4/1993	01/01/95	31/12/2002	-	-	-
15	Patlayıcı ortamlarda kullanılan elektrikli cihazlar	94/9/EC	L100/1, 19/4/94	1/4/1996	10/6/2003	7	-	7
16	Gezi Tekneleri (2.5-24 m)	94/25/EC	L194/15, 30/6/94	16/6/1996	16/6/2000	15	6	15
17	Asansörler	95/16/EC	L213, 0709.95	01.01.97	30.06.99	1	5	1
18	Trans Avrupa Hızlı Treni	96/48/EC	L 235,17.09.96	Yayınından 21 gün sonra	uygulanmıyo r	-	-	-
19	Elektrikli Buzdolapları ve Derin Dondurucular	96/57/EC	L 236,18.09.96	Yayınından 20 gün sonra	uygulanmıyo r	-	-	-

¹ 73/23/EEC sayılı Direktif bir Yeni Yaklaşım Direktifi değildir ancak, 93/68/EEC sayılı Konsey Direktifi ile CE işaretiyle ilgili şartlarda dahil olmak üzere 1/1/95 tarihinden geçerli olmak üzere bu çerçeveye alınmıştır (93/68/EEC'nin geçiş dönemi 31/12/96 tarihinde sona erecek ve CE işareti taşımayan malların bu çerçevede piyasaya arzı yasaklanacaktır)

² 93/68/EEC ile 1/1/95 tarihinden geçerli olmak üzere değiştirilmiştir (93/68/EEC ile gelen değişiklikler için geçiş dönemi sonu 31/12/96 tarihi olarak belirlenmiştir)

TABLO 1: BÖLÜM 1: CEN ÜYESİ STANDARDİZASYON TEŞKİLATLARI HAKKINDA BİLGİLER(1996 Haziran)						
ÜLKE	STANDARDİZASYON TEŞKİLATI'nın KISA ADI	PERSONEL SAYISI	BÜTÇESİ (ECU)	BÜTÇESİNDE KENDİ KAYNAKLARINI N PAYI %	BÜTÇESİNDE GENEL BÜTÇEDEN GELEN PAY %	
İSPANYA	AENOR	156	10 000 000	84.4	15.6	
FRANSA	AFNOR	630	62 000 000	75	25	
İNGİLTERE	BSI	1850	102 000 000	95	5	
ALMANYA	DIN	815	46 000 000	84	16	
DANİMARKA	DS	150	16 000 000	83	17	
YUNANİSTAN	ELOT	75		20	80	
BELÇİKA	IBN/BIN	47	4 000 000	65	35	
PORTEKİZ	IPQ	207	10 000 000	50	50	
HOLLANDA	NNI	385	16 000 000	97	3	
LÜKSEMBURG	ITM	38	3 000 000	0	100	
İRLANDA	NSAI	107	7 000 000	65	35	
NORVEÇ	NSF	35	4 000 000	79	21	
AVUSTURYA	ON	108	9 000 000	75	25	
FINLANDIYA	SFS	70	7 000 000	75	25	
İSVEÇ	SIS	53	12 000 000	70	30	
İSVİÇRE	SNV	35	61 000 000	60	28	
İZLANDA	STRI	9	5 000 000	80	20	
İTALYA	UNI	104	9 000 000	65	35	
TÜRKİYE	TSE	1100	27 000 000	100	0	

TABLO 1 : BÖLÜM 2 : CEN ÜYESİ STANDARDİZASYON TEŞKİLATLARININ FAALİYETLERİ KONUSUNDA

BİLGİLER	BÖLÜM 2 : CEN ÜYESİ STANDARDİZASYON TEŞKİLATLARININ FAALİYETLERİ KONUSUNDA									
ÜLKE	KISA ADI	STANDARD ÇALIŞMALARINA KATILAN UZMAN SAYISI (sanayiden)	STANDA RD SAYISI Mayıs 1996	ZORUNLU STANDARDA RD YÜZDESİ	İHTİYARİ STANDARDA RD YÜZDESİ	MARKA VE ÜRÜN BELGELENDİRME HİZMETİ	KALİTE GÜVENCESİ SİSTEM BELGELENDİRME HİZMETİ			
İSPANYA	AENOR	2900	9966	25	75	+	+			
FRANSA	AFNOR	25000	18234	0.6	99.4	+				
İNGİLTERE	BSI	20000	13500	1	99	+	+			
ALMANYA	DIN	36077	22554	0	100	+	DQS'in ortağı +			
DANİMARKA	DS	5000	4915	3	97	+	+			
YUNANİSTAN	ELOT	800	2950	20	80	+	+			
BELÇİKA	IBN/BIN	5638	6300	0.5	95.5					
PORTEKİZ	IPQ	3092	5044	9	91					
HOLLANDA	NNI	7600	7286	12.5	87.5		+			
LÜKSEMBURG	ITM		IBN ST.							
İRLANDA	NSAI	250	3006	0.7	99.3	+				
NORVEÇ	NSF	1200	4101			+				
AVUSTURYA	ON	7618	6115	14	86	+				
FINLANDIYA	SFS	1500	5886	10	90	+	+			
İSVEÇ	SIS	6000	8552	0	100	+	+			
İSVİÇRE	SNV	2300	6000	0	100					
İZLANDA	STRI	200	3697	0	100					
İTALYA	UNI	7126	9520	10	90	+				
TÜRKİYE	TSE	4500	13000	7.2	92.8	+	+			